

Sygn. akt III CSK 14/20

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku M. B.
przy uczestnictwie S. S. , E. Z. i I. Z.
o zniesienie współwłasności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 11 kwietnia 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w K. na rzecz radcy prawnego M. Z. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawczyni z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 września 2016 r. Sąd Rejonowy w K. dokonał zniesienia współwłasności zabudowanej nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), położonej w K., dla której Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...), w sposób szczegółowo określony w sentencji.

Postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2019 r. Sąd Okręgowy w K. uwzględniając częściowo apelację wnioskodawczynie M. B. oraz uczestnika I. Z. zmienił zaskarżone postanowienie w sposób szczegółowo określony w sentencji, odrzucił apelację wnioskodawczynie w części dotyczącej żądania rozliczenia korzyści uzyskanych przez uczestników I. Z. i S. S. , oddalił apelację wnioskodawczynie i uczestnika I. Z. w pozostałej części oraz żądanie wnioskodawczynie rozliczenia pożytków i korzyści uzyskanych przez uczestnika I. Z. z tytułu korzystania z nieruchomości będącej przedmiotem postępowania za okres od 30 września 2016 r. do dnia uprawomocnienia się postanowienia końcowego i rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez wnioskodawczynię M. B. . Wnosząc o przyjęcie jej do rozpoznania wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, które wymaga odpowiedzi na pytanie: „czy - a jeśli tak - w jakim zakresie sąd orzekający w sprawie zniesienia współwłasności nieruchomości zabudowanej budynkiem przez podział tej nieruchomości, a w konsekwencji ustanowienie odrębnej własności powstałych lokali mieszkalnych i wydzielenie części wspólnych na nieruchomości wspólnej powstałej w wyniku podziału, jest zobligowany do uwzględnienia osobistych stosunków pomiędzy współwłaścicielami jako jednego z czynników determinujących uregulowanie stosunków własnościowych w ramach wybranego sposobu zniesienia współwłasności, czy też z uwagi na prawnorzeczowy skutek zniesienia współwłasności istniejący pomiędzy współwłaścicielami nawet poważny konflikt nie może stanowić okoliczności, którą sąd jest zobowiązany brać pod uwagę w przypadku dokonywania podziału nieruchomości, ponieważ czynnikiem decydującym o sposobie zniesienia współwłasności nieruchomości przez podział tej nieruchomości jest - w sytuacji zgodnego wniosku, co do sposobu podziału - zgodność z prawem takiego podziału, społeczno - gospodarcze przeznaczenie rzeczy czy też zachowanie wartości dzielonej nieruchomości (art. 211 k.c. w związku z art. 623 k.p.c.)”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącej, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tych wymagań. Skarżąca nie przedstawiła odrębnej i pogłębionej argumentacji jurydycznej wskazującej na występowanie istotnego zagadnienia prawnego. Nie wskazała jakichkolwiek kontrowersji lub rozbieżnych ocen prawnych, jakie wywołuje postawione przez nią pytanie, nie wykazała również jego poważnego i uniwersalnego charakteru ani konieczności zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Sformułowane przez skarżącą zagadnienie nie ma charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz jest osadzone

w okolicznościach konkretnej sprawy i jest pytaniem w tej właśnie sprawie. Skarżąca kwestionuje przyjęty przez Sady obu instancji sposób podziału nieruchomości przez pozostawienie części nieruchomości okalającej budynek we współwłasności uznając, że nie zostały w pełni uwzględnione wszystkie okoliczności, które powinny wpływać na sposób dokonania podziału nieruchomości. W takim ujęciu nie formułuje zagadnienia prawnego lecz kwestionuje sposób stosowania prawa w okolicznościach sprawy (art. 211 k.c. w zw. z art. 623 k.p.c.)

Ponadto nie budzi żadnych wątpliwości, że sąd podejmując szczegółowe decyzje w ramach podziału nieruchomości w naturze musi uwzględniać wszystkie okoliczności, które będą czynić ten podział, w ramach istniejących możliwości, najbardziej racjonalnym oraz najmniej konfliktogennym, przy dążeniu do zaspokojenia interesów wszystkich współwłaścicieli, bez rażącego pokrzywdzenia jednych kosztem drugich, biorąc pod uwagę, że przepisy ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz.U. z 2019 r., poz. 737) przewidują liczne możliwości rozwiązywania konfliktów między właścicielami wyodrębnionych lokali (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 1999 r., II CKN 549/98, niepubl., z dnia 4 października 2002 r., III CKN 1283/00, OSNC 2003, nr 12, poz. 170, z dnia 4 czerwca 2003 r., I CKN 447/01, IC 2004, nr 5, str. 33, i z dnia 12 września 2013 r., IV CSK 5/13, niepubl.). Kwestia na ile sposób zniesienia współwłasności nieruchomości poprzez wydzielenie odrębnej własności lokali w okolicznościach konkretnej sprawy stwarza warunki do niezakłóconego korzystania przez współwłaścicieli w przyszłości z pozostawionych nadal we współwłasności części, w ramach całej nieruchomości będącej przedmiotem zniesienia współwłasności, nie stanowi zagadnienia prawnego, a należy do sfery stosowania prawa.

Podkreślenia wymaga, że w tego rodzaju sprawach istotne znaczenie dla rozstrzygania kolizji między interesami współwłaścicieli co do zakresu nieruchomości, która powinna zostać we współwłasności, ma dokonanie uprzedniej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, będących podstawą ustaleń faktycznych, a więc kwestie usuwające się spod kontroli sądu kasacyjnego (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.).

Z wiążącej Sąd Najwyższy podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia wynika, że Sądy obu instancji właśnie z tej przyczyny pozostawiły wokół budynku będący częścią wspólną pas gruntu wchodzący w skład zabudowanej budynkiem mieszkalnym działki nr [...] by zapewnić bezproblemowy dostęp każdego właściciela wyodrębnionych lokali do elewacji budynku (ewentualnie dachu) w celu wykonania prac remontowych. Stanęły na stanowisku, że ustalenie granicy ewidencyjnej między działkami po obrysie budynku, które to rozwiązanie skarżąca postrzega z perspektywy swoich interesów jako optymalne i zapobiegające pogłębieniu istniejącego konfliktu, mogłoby w przyszłości generować znacznie więcej sytuacji konfliktowych.

Ocena prawna w zakresie wagi wszystkich czynników, które będą determinować w konkretnych stanach faktycznych zakres wydzielenia części wspólnych nieruchomości przy zniesieniu współwłasności poprzez ustanowienie odrębnej własności lokali, w tego rodzaju sprawach przez sądy powszechne, nie stanowi problemu prawnego powstałego na tle konkretnych przepisów prawa, których rozstrzygnięcie niezbędne dla sprawy, stwarza realne i poważne trudności, przekraczające poziom występujący zwykle w przypadku każdego procesu decyzyjnego sądu orzekającego w konkretnej sprawie.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 7 i § 11 pkt 6 oraz § 4 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2019, poz. 68).

jw